

Sredstvima javnog priopćavanja

Predmet: Svjetski dan socijalne pravde

Danas obilježavamo Svjetski dan socijalne pravde. Obilježavamo, ne slavimo jer za slavlje ni kod nas ni u svijetu nema baš puno razloga. Socijalna pravda ustuknula je pred socijalnom nepravdom. Cilj obilježavanja Svjetskog dana socijalne pravde je osnaživanje napora za ukidanje siromaštva, osiguranje dostojnog rada, dostojnih plaća i uvjeta rada, ravnopravnost žena i muškaraca u sustavu rada. Opća skupština Ujedinjenih naroda utemeljila je Svjetski dan socijalne pravde Rezolucijom donesenom još 2007. godine. Tom je prigodom naglašeno kako je socijalna pravda moguća samo u društvima u kojima se poštuju sva ljudska prava i temeljne slobode. Mnoga se društva razvijene zapadne demokracije žele time podičiti, ali je činjenica da socijalne pravde nemaju baš previše. Niti dovoljno. Prema medijski dostupnim podacima, najnovije istraživanje Leam Bondsa pokazalo je da 10 najbogatijih ljudi svijeta ima više imovine od 85 siromašnih država svijeta. Podatci MMF-a ukazuju kako ukupni BDP 85 najsiromašnijih zemalja svijeta iznosi 813,5 milijardi dolara, a imovina samo američkih milijardera iznosi 858,1 milijardu dolara. Tako imovina Jeffa Bezosa, osnivača Amazona, iznosi 123,5 milijarde dolara, a primjerice imovina Billa Gatesa u zakladi Bill & Melinda Gates iznosi 112,6 milijardi dolara. Francuski milijarder Bernard Amault i njegova obitelj „teški“ su 108 milijardi dolara. Porazan je i podatak kako 22 najbogatija muškarca svijeta imaju više novca nego sve žene u Africi. U proteklih 10 godina, poručuju iz Oxfama, udvostručio se broj milijardera u svijetu. Njihovo izvješće govori kako 2 153 svjetska milijardera imaju bogatstvo koje premašuje imovinu 60 posto svjetskog stanovništva, odnosno 4,6 milijardi ljudi. Naglašavaju, kad bi u sljedećih 10 godina jedan posto najbogatijih ljudi svijeta plaćalo samo 0,5 posto veće poreze, to bi omogućilo otvaranje 117 milijuna radnih mjesta u zdravstvu, obrazovanju te skrbi za starije i djecu.

Žene i djevojke dnevno kroz kuhanje, čišćenje i razne oblike skrbi o djeci i rođacima odrade više od milijardu neplaćenih sati, što se na godišnjoj razini procjenjuje na 10 trilijuna dolara. Dnevno u svijetu više od 10 000 ljudi umre jer nemaju sredstava za zdravstvenu skrb. Tome se može pridodati još sva sila podataka koji samo potvrđuju svu licemjermost takvog dana. O socijalnoj pravdi se govori, piše, iznose se ovakvi i slični podatci, a socijalna nepravda raste. Oni koji trebaju donositi zakone i propise koji bi išli u korist postizanja socijalne pravde očito rade neki drugi posao. I za to su dobro plaćeni.

Trg Francuske Republike 9/V, tel.: 01 39 08 620, fax: 01 39 08 621, nhs@nhs.hr, www.nhs.hr
Regionalni ured Split, Augusta Cesarca 2, 21 000 Split, tel.: 021 48 29 85, fax: 021 31 54 83, ured-split@nhs.hr
Regionalni ured Rijeka, Krešimirova 4, 51 000 Rijeka, tel.: 051 21 24 55, fax: 051 32 15 72, ured-rijeka@nhs.hr
Regionalni ured Osijek, B. Kašića 8, 31 000 Osijek, tel.: 031 21 50 75, 20 11 39, fax: 031 20 11 40, ured-osijek@nhs.hr
Regionalni ured Zagreb, Kneza Mislava 20, 10 000 Zagreb, tel.: 01 45 71 140, 45 71 141 fax: 01 45 71 139, ured-zagreb@nhs.hr

Kako u svijetu, tako i u Hrvatskoj! Uz to što je kvaliteta života u Hrvatskoj u odnosu na ostatak Europske unije pri samome dnu. Kupovna moć, zbog niskih plaća i mirovina, a cijena na razini razvijenih europskih zemalja, počiva čvrsto pri dnu EU. Podatci iz 2018. godine, u odnosu na 2017. godinu pokazuju blagi napredak, ali napreduju i drugi. Često i više od Hrvatske pa se mi tako i dalje čvrsto držimo dna. U tome smo postojani.

U 2018. godini stopa rizika od siromaštva iznosila je 19,3 posto (a izuzmu li se socijalni transferi rizik od siromaštva je 25,7 posto), osoba u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti bilo je 24,8 posto, osoba u teškoj oskudici 8,6 posto, 42,7 posto osoba živjelo je u kućanstvima koja jedva sklapaju kraj s krajem (a onih koji to lako čine je 3,3 posto). Više od 5 posto zaposlenih je siromašno, a minimalna plaća koja za 2020. godinu iznosi 4.062,51 kn bruto (3.250,01 kn neto), bilježi u netu rast za 250 kn u odnosu na godinu ranije i dalje je nedovoljna za dostojan život. Prosječna bruto plaća za prosinac 2019. godine iznosila je 8.874,00 kn, a neto 6.559,00 kn dok je medijalna plaća za isti mjesec u brutu iznosila 7.392,00 kn, a u netu 5.664,00 kn. Kako je broj zaposlenih u prosincu 2019. godine iznosio 1 540 084 osobe, to znači da je neto plaću do 5.664,00 kn primilo 770 042 osobe. Je li to socijalna pravda? Prosječna isplaćena mirovina u prosincu 2019. godine iznosila je 2.278,91 kn. Doprinosi li to socijalnoj pravdi u Hrvatskoj? O čemu dalje? Možda o više od 350 000 (neki kažu i 400 000) iseljenih iz Hrvatske u zadnjih desetak godina. Je li socijalna pravda da mladi u Hrvatskoj niti imaju stalan posao niti mogu zasnovati obitelj, imati djecu, dostojno živjeti pa su prisiljeni otići u inozemstvo kako bi tamo ostvarili mogućnost za dostojan posao i plaću, za zasnivanje obitelji i rađanje djece? Uskoro će i izbori za Hrvatski sabor. Što li će tek tu reflektanti za vlast ili za barem oporbene saborske stolice „prosuti“ obećanja pred narod željan socijalne pravde i boljega života. I pri tome ih nimalo neće biti stid obećavati ono za što znaju da ne mogu ispuniti. Nema veze, papir ionako sve podnosi, vjetar raznese riječi, a gotovo nitko kasnije ne pretražuje stare vijesti.

Poslodavci nas uvjeravaju kako moraju uvoziti radnike iz drugih zemalja jer hrvatskih nema dovoljno. Dolaze nam strani radnici u čijim zemljama vlada još veći očaj vezan za plaće, nego li u Hrvatskoj. Poslodavci kažu da im ne nude niže plaće nego li hrvatskim radnicima, ali kako sit gladnome ne vjeruje, tako ni oni ne žele niti mogu razumjeti da se od plaća koje oni nude i isplaćuju u Hrvatskoj u većini ne može živjeti pa naši radnici odlaze raditi u zemlje u kojim od rada mogu (dostojno) živjeti, a ne životariti. Požele li neki od tih stranih radnika dovesti obitelj u Hrvatsku i tu živjeti, ubrzo će spoznati da ni oni od tih plaća ne mogu živjeti pa će krenuti istim putem koji su već prije njih „utabali“ hrvatski radnici, u neke druge zemlje.

Tako da na Svjetski dan socijalne pravde ne samo da nema razloga za čestitanje i slavlje, već nema razloga, 13 godina nakon donošenja Rezolucije o njegovom utemeljenju, čak ga niti obilježavati. Koji je smisao? Zar samo zbog toga da pobrojimo porazne podatke i podsjetimo se koliko nam je „socijalna pravda“ apstraktan pojam i nedosanjan san? Treba se trgnuti i stvoriti uvjete za promjene. A to je obveza političkih elita i poslodavaca. Dotle bi bolje bilo da to bude *Spomendan na socijalnu pravdu*.

S poštovanjem

Predsjednik
Krešimir Sever

